

raadsbesluit

2017, nr. VI-15

De raad van de gemeente Winterswijk;

overwegende dat:

de Energievisie de ambities en doelstellingen van Winterswijk op het gebied van de energietransitie bevestigt, de leidende principes benoemt die Winterswijk voor deze energietransitie hanteert en beschrijft hoe de komende periode tot een concrete invulling ervan (passende energiemix) gekomen wordt;

de Energievisie op de lange termijn de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap en daarmee de leefbaarheid van Winterswijk borgt;

de 'Tussenrapportage uitwerking Energievisie' aangeeft welke gedeelten van de Energievisie al verder tot uitwerking zijn gekomen en op welke wijze en de informatie uit dit document input is voor het vervolgproces als beschreven in de energievisie;

een moratorium op windturbines ten goede komt aan de uitwerking van de energiemix;

met de duurzaamheidsopgave die er voor de toekomst ligt, de inhoudelijke dilemma's en de noodzakelijke dialoog met de samenleving hierin, structurele formatie-uitbreiding tot 1 fte noodzakelijk is;

gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 30 mei 2017, nr. 93469;

met inachtneming van 4 door de raad aangenomen amendementen, te weten:

- amendement PvdA inzake doelstelling Energievisie Winterswijk 2017
- amendement VVD, CDA, SP en D66 inzake Energievisie Winterswijk 2017 (betreft schrappen van twee alinea's)
- amendement VVD, CDA, SP en D66 inzake relatie tussen Energievisie en Nationaal Landschap Winterswijk
- amendement CDA, VVD en SP inzake Energievisie Winterswijk 2017 (betreft moratorium op de aanleg van windturbines voor onbepaalde tijd)

besluit:

1. in te stemmen met de 'Energievisie Winterswijk 2017'.
2. kennis te nemen van de 'Tussenrapportage uitwerking Energievisie'.
3. de Energievisie uit te werken tot een energiemix, vast te stellen najaar 2017, en een bijbehorend uitvoeringsprogramma, vast te stellen eind 2018.
4. een moratorium in te stellen op de aanleg van windturbines voor onbepaalde tijd, zulks met een periodieke evaluatie vanaf 1 januari 2013.

5. de structurele formatie-uitbreiding tot 1 fte te verwerken in de 2^e financiële prognose 2017.

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Winterswijk in zijn openbare vergadering gehouden op 29 juni 2017,

de griffier,

de voorzitter,

ENERGIEVISIE WINTERSWIJK

29 JUNI 2017

ZOALS VASTGESTELD IN DE
GEMEENTERAADSVERGADERING VAN 29 JUNI 2017

WW/ET/3.7.2017

Zaaknummer

Inhoud

1	VOORWOORD.....	3
2	WAAROM ENERGIENEUTRAAL IN 2030 EN WAT VERSTAAN WE DAARONDER?	4
2.1	Regio Achterhoek.....	4
2.2	Gemeente Winterswijk	4
2.3	Energieneutraal	5
3	WELKE LEIDENDE PRINCIPES HANTEREN WE BIJ DE WEG NAAR ENERGIENEUTRAAL 2030?.....	6
3.1	De Trias Energetica van Winterswijk	6
3.2	Energieneutraliteit is een thema van de samenleving	6
3.3	Energietransitie draagt bij aan verbetering van leefbaarheid en behoud van voorzieningenniveau	6
3.4	Grensoverschrijdend	7
4	HOE GAAN WE DAT KOMENDE PERIODE VERDER CONCRETISEREN EN AANPAKKEN?	8
4.1	Duurzame meters maken en duurzame meters voorbereiden	8
4.2	Duurzame meters (blijven) maken	8
4.3	Duurzame meters voorbereiden: naar een passende energiemix	8
4.4	Met de samenleving na de zomervakantie op zoek naar een passende energiemix ..	9
5	TOT SLOT.....	10
6	BIJLAGEN	11

1 VOORWOORD

Voor u ligt de Energievisie Winterswijk zoals die in mei 2017 door het College van Burgemeester en Wethouders ter vaststelling aan de gemeenteraad is gestuurd. Het doel van de Energievisie is in 2030 bereikt te hebben dat Winterswijk energieneutraal is door middel van 100%, schone, veilige en gezonde energie (waarbij oog voor de waarden van het Nationaal Landschap een vanzelfsprekendheid is)¹.

Daarnaast bevestigt de Energievisie de ambities en doelstellingen van Winterswijk op het gebied van de energietransitie, benoemt deze de leidende principes die Winterswijk bij de energietransitie hanteert en beschrijft deze hoe de komende periode tot een concrete invulling ervan (passende energiemix) gekomen wordt.

Na vaststelling van de visie door de gemeenteraad gaat het college van B&W verder in gesprek met de samenleving om te komen tot een energiemix waarmee de doelstelling 2030 energieneutraal bereikt wordt. Binnen de energiemix wordt maximaal ingezet op besparingsmogelijkheden en duurzame opwekkingsinstallaties op basis van biomassa, (geo)thermie, restwarmte, zon en waterkracht. Aangezien Winterswijk een Nationaal Landschap is, vraagt om een extra zorgvuldige afweging, is ervoor gekozen om de resterende opgave voor duurzame opwek om energieneutraal te worden in regionaal verband te bespreken waarbij de benodigde energiebronnen binnen- en buiten de gemeentegrenzen (en grenzen van de Achterhoek) kunnen staan².

De energiemix is een dynamisch instrument. De voortgang van de uitvoering van de maatregelen en projecten, nieuwe inzichten, nieuwe kansen en bedreigingen (technologische vooruitgang, nieuw kabinetsbeleid, economische ontwikkeling, et cetera) zijn van invloed wanneer en in welke mate Winterswijk op koers ligt om in 2030 energieneutraal te zijn. Om die reden wordt jaarlijks de energiemix geactualiseerd en kan eventueel bijgestuurd worden.

¹ Amendement 2 PvdA hier verwerkt, zie bijlage 1.

² Amendement 3 VVD, CDA, SP en D66 hier verwerkt, zie bijlage 2.

2 WAAROM ENERGIENEUTRAAL IN 2030 EN WAT VERSTAAN WE DAARONDER?

Het klimaat verandert als gevolg van de manier waarop 'we' met de aarde omgaan. Deze verandering is niet positief en voor niemand goed: droogte, (on)gezondheid, stijgende zeespiegel, et cetera. Het is duidelijk dat omgaan met deze verandering één van de grootste opgaven is waar we als gemeenschap (lokaal, regionaal, nationaal en internationaal) voor staan. Het is niet voor niets dat in 2015 tijdens de klimaatconferentie in Parijs 195 landen met een nieuw klimaatverdrag bindende afspraken hebben gemaakt over het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Maar de energietransitie heeft nog twee andere grote aanleidingen: we willen niet afhankelijk zijn van de grote olie- en gaslanden met onvoorspelbare regimes en onze eigen gasvoorziening in Groningen heeft tot te grote ongewenste consequenties geleid en een alternatief is nodig.

2.1 REGIO ACHTERHOEK

Ondanks dat duurzaamheid en klimaatverandering over meer dan alleen energie gaat, heeft de manier waarop we omgaan met ons energieverbruik en energie-opwek daar wel een heel groot aandeel in. Met inzet op deze twee thema's kunnen we namelijk voorkomen dat het probleem nog groter wordt. Dit besef is niet nieuw in de Achterhoek en Winterswijk. Daarom ondertekenden de colleges van de acht Achterhoekse gemeenten al op 27 november 2013 het Akkoord van Groenlo 2013 (AvG'13). In het AvG'13 verklaren de acht gemeenten van de Regio Achterhoek '[...] een energie-neutrale Achterhoek in 2030 door inzet op grootschalige energiebesparing en productie van hernieuwbare energie'. Afgesproken dat besparing en schone opwek binnen de grenzen van de Achterhoek tot energieneutraliteit leiden in 2030.

2.2 GEMEENTE WINTERSWIJK

Sindsdien is er in de regio en in Winterswijk soms planmatig en soms ad hoc veel gebeurd om aan het AvG'13 invulling te geven. Binnen het coalitieprogramma is duurzame energie ondergebracht in programma 5: 'Innovatie, duurzame energie en milieu'. Binnen het programma ligt de nadruk op:

- Het stimuleren van duurzaam en milieubewust handelen. Hierin zelf het goede voorbeeld geven.
- Op gemeentelijke bouwlocaties zo veel mogelijk energieneutraal bouwen.
- Het aanscherpen van het inkoopbeleid (bij voorkeur in regionaal verband) op de aspecten van duurzaamheid en milieubewust handelen.
- Doorgaan met AGEM en het WEB.
- Het in gebruik nemen van Gaxel als energieproductielocatie.
- Een duidelijke afname in de hoeveelheid zwerfafval.

Om de doelstellingen te halen, is echter een meer planmatige en vooral veel grotere inspanning nodig van de samenleving (en dus ook de gemeente). De opgave is zonder meer fors, gaat veel veranderingen met zich meebrengen en er zijn meer wegen die naar het einddoel leiden. De gemeente Winterswijk is daarom in 2015 met de samenleving een proces gestart dat is uitgemond in deze Energievisie Winterswijk voor de bebouwde omgeving.

2.3 ENERGIENEUTRAAL

Bij energieneutraliteit is de energievraag gelijk aan de energie die met hernieuwbare bronnen wordt opgewekt binnen bepaalde gestelde territoriale grenzen (gemeente of regio). Tijdens de behandeling in de gemeenteraad van de kadernota in 2016, is een amendement ingediend en aangenomen over de definitie van 'energieneutraliteit':

- Energieneutraal betekent, 'dat alle energie die in Winterswijk wordt verbruikt afkomstig is uit hernieuwbare energiebronnen, die zowel binnen als buiten de gemeentegrenzen kunnen staan'³.

³ Amendement 3 - VVD, CDA, SP en D66 hier verwerkt, zie bijlage 2.

3 WELKE LEIDENDE PRINCIPES HANTEREN WE BIJ DE WEG NAAR ENERGIENEUTRAAL 2030?

3.1 DE TRIAS ENERGETICA VAN WINTERSWIJK

Cruciaal onderdeel van de energievisie is de energiemix waarmee we gaan werken: met welke maatregelen gaan we onze doelstellingen halen? Wat kunnen we besparen, wat kunnen we schoon opwekken, en hoe?

Voor het samenstellen van de passende energiemix hanteren we de Trias Energetica van Winterswijk⁴:

- 1) Besparen daar waar kan. Immers wat je aan energie bespaart, hoeft je ook niet op te wekken.
- 2) De energiebehoefte die resteert, moet schoon opgewekt worden met zon, restwarmte, geothermie, biomassa en andere bronnen waar draagvlak voor is.
- 3) Indien de opwekbronnen genoemd onder 2) ontoereikend blijken om de ambitie energieneutraal 2030 te bereiken, wordt met de partners in de Achterhoek besproken welke andere opties buiten de gemeentegrenzen en buiten de grenzen van de Achterhoek mogelijk zijn om tijdig energieneutraal te worden⁵.

Het college heeft – gegeven de discussie over wind – hiervoor gekozen om recht te doen aan de gevoeligheid op dit thema.

3.2 ENERGIENEUTRALITEIT IS EEN THEMA VAN DE SAMENLEVING

De gemeente is daarin een van de spelers. Alleen samen met inwoners, bestaande duurzaamheidsburgerinitiatieven, maatschappelijke organisaties en bedrijven kan en wordt de doelstelling bereikt. Uit alle betrokkenheid en uitingen (tijdens de charette en andere bijeenkomsten, via brieven en inspraakreacties, et cetera) van allerlei stakeholders, blijkt dat energieneutraliteit een belangrijk thema is in Winterswijk. De gemeente wil de samenwerking verder intensiveren. Te beginnen met de Energietafel van Winterswijk: een plek waar betrokken organisaties en vertegenwoordigers van bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners vaker en intensiever met elkaar kunnen spreken over proces en inhoud en waar zij initiatieven en kennis kunnen delen. De Winterswijkse Energietafel kan doorgroeien naar steeds intensievere samenwerking. Uitgangspunt en randvoorwaarde voor een ieder aan deze tafel is en blijft energieneutraal in 2030. De vormgeving van de Energietafel zal uiterst zorgvuldig gebeuren.

3.3 ENERGIETRANSITIE DRAAGT BIJ AAN VERBETERING VAN LEEFBAARHEID EN BEHOUD VAN VOORZIENINGENNIVEAU

De energietransitie is niet een op zichzelf staande ontwikkeling. De transitie is zo groot en belangrijk dat deze een vanzelfsprekend onderdeel is van de samenleving. Het thema is duidelijk te verbinden aan maatschappelijke onderwerpen als leefbaarheid, voorzieningenniveau en ontgroening/vergroening. Op welke manier kunnen we de regio laten profiteren van investeringen en de lusten/baten binnen onze samenleving laten 'landen'? We willen dat de energietransitie ook gaat bijdragen aan versterking van werkgelegenheid en de economie. Bij het maken van keuzes voor bijvoorbeeld concrete ontwikkelmethoden voor energie-opwek, of samenwerking met (commerciële) of andere partijen worden deze nadrukkelijk langs deze lat gelegd.

⁴ De oorspronkelijke derde stap van de Trias Energetica is het zo 'schoon' mogelijk opwekken van energie met fossiele brandstoffen. Gegeven de ambitie 'energieneutraal [met hernieuwbare energie]', is deze derde stap niet van toepassing in de Achterhoek.

⁵ Amendement 3 VVD, CDA, SP en D66 hier verwerkt, zie bijlage 2.

3.4 GRENSOVERSCHRIJDEND

We beseffen heel goed dat het thema gemeentegrensoverschrijdend is en willen daar ook naar handelen. In de Achterhoek zijn op dit vlak duidelijke keuzes gemaakt en is een gezamenlijke verantwoordelijkheid genomen. Ook als het gaat om lusten en lasten. Sommige inhoudelijke thema's als restwarmte, wind en geothermie zijn nu eenmaal grensoverschrijdend. En op praktisch niveau zien we ook dat het veel kennis en capaciteit kost om zaken voor elkaar te krijgen.

4 HOE GAAN WE DAT KOMENDE PERIODE VERDER CONCRETISEREN EN AANPAKKEN?

4.1 DUURZAME METERS MAKEN EN DUURZAME METERS VOORBEREIDEN

Het is niet zo dat nu met de vaststelling van de energievisie pas begonnen wordt met de energietransitie. Er worden al veel 'duurzame meters gemaakt'. Een overzicht daarvan is navolgend opgenomen. Om de ambities te halen is een meer planmatige, grotere en structurele inspanning nodig. Hoe die te bepalen, is opgenomen onder het kopje 'duurzame meters voorbereiden'.

4.2 DUURZAME METERS (BLIJVEN) MAKEN

Een aantal projecten van de Winterswijkse uitvoeringsagenda worden reeds uitgevoerd. Een overzicht van de lopende projecten en initiatieven:

Regionale projecten

- Energieloket
- AGEM
- Duurzaamheidslening voor particulieren, wellicht met uitbreiding voor maatschappelijke organisaties
- Energiefonds
- Regionaal beleid en uitvoeringsprogramma
- Opstellen (regionale) richtlijnen ruimtelijke inpassing duurzame opwekkingsinstallaties

Goede voorbeelden

- WEB
- Deelname Earth Hour
- Verduurzaming gemeentelijke wagenpark
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed o.a. 950 zonnepanelen op dak gemeentekantoor (100) en sport- en turnhal (850), alle gemeentelijke gebouwen zijn doorgelicht voor potentie energieopwek middels zon. Duurzame Meerjaren Onderhoudsplanung volgt
- Inzet eigen gronden voor duurzame energieopwekking zoals Gaxel en het oude voetbalveld in Kotten
- Gescheiden afval inzamelen gemeentelijke gebouwen
- Inkoop duurzame energie

Duurzaam bouwen en verbouwen

- Duurzaamheidskorting op gemeentelijke gronduitgifte (Morgenzon)
- Scoren met Energie: Energiescan sportverenigingen en begeleiding subsidie aanvraag Rijk

Overig

- Integratie duurzame energie en duurzaamheid in de Omgevingsvisie Buitengebied
- Deelname Gelders Energieakkoord

Informatief

- Financiering duurzame energieles groep 7/8 op Energiepark Winterswijk
- Ter beschikking stelling Zonatlas
- Inzet energiecoaches

Mobiliteit en infrastructuur

- Stimuleren (elektrische) deelauto
- Openbare elektrische laadpalen

4.3 DUURZAME METERS VOORBEREIDEN: NAAR EEN PASSENDE ENERGIEMIX

Het college gaat na vaststelling van de visie door de gemeenteraad met de Winterwijkse samenleving het gesprek aan op welke wijze deze energieneutrale doelstellingen moeten worden bereikt. Deze energiemix wordt najaar 2017 aan de raad aangeboden. Na vaststelling van de energiemix wordt een bijbehorend uitvoeringsprogramma opgesteld: deze zal eind 2018 gereed zijn.

Concreet betekent dat, dat toegewerkt wordt naar een passende energiemix. De leidende principes en in het bijzonder de Trias Energetica van Winterswijk zijn daar onverminderd op van toepassing (stap 1 - maximaal inzetten op besparing, stap 2 - opwek met bronnen met draagvlak, stap 3 – zoeken naar bronnen binnen en buiten de Achterhoek)⁶.

In de energiemix wordt kwantitatief opgenomen welke concrete maatregelen (besparingsmaatregelen en concrete opwek/bronnen) moeten leiden tot een energieneutraal Winterswijk in 2030. Er wordt daarbij gezocht naar een balans die past bij Winterswijk. Voor iedere vorm van energieopwekking binnen de gemeentegrenzen geldt het uitgangspunt: tast de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap niet aan en past bij de schaal, het karakter en de gewenste uitstraling van (Nationaal Landschap) Winterswijk⁷.

Van belang is te beseffen dat de energiemix een dynamisch instrument is. De voortgang van de uitvoering van de maatregelen en projecten, nieuwe inzichten, nieuwe kansen en bedreigingen (technologische vooruitgang, nieuw kabinetsbeleid, economische ontwikkeling, et cetera) zijn van invloed wanneer en in welke mate Winterswijk op koers ligt om in 2030 energieneutraal te zijn. Om die reden wordt jaarlijks de energiemix geactualiseerd en kan naar behoefte bijgesteld worden.

4.4 MET DE SAMENLEVING NA DE ZOMERVAKANTIE OP ZOEK NAAR EEN PASSENDE ENERGIEMIX

Het college wil met de samenleving op zoek gaan naar deze passende energiemix conform de leidende principes uit deze energievisie. Daarbij worden de volgende stappenplan en (indicatieve) planning gehanteerd:

Stap 1 tot en met de zomervakantie 2017 - cijfers op orde en voorbereiding dialoog en participatie

Verbeterd inzicht in de opgave: factsheet energiemix en Energie Transitie Atlas (ETA) Winterswijk. Met de huidige verkenning van de AGEM naar de energiemix ligt een basis. Deze wordt geactualiseerd en vooral verder verrijkt met:

- de meest recente inzichten over verwacht verbruik in 2030;
- onderbouwing van potentie en haalbaarheid van schone opwekmogelijkheden;
- met – indien mogelijk - de consequenties van het nieuwe kabinetsbeleid.

Stap 2 augustus en september 2017 - Participatie en dialoog

De cijfers die in stap 1 betrouwbaar, correct, onderbouwd en duidelijk gevisualiseerd zijn, zijn voorwaarde om een goed en effectief gesprek te voeren over de kansen van besparing en van schone opwek en in welke vormen – anders dan wind – deze voor Winterswijk kansrijk en passend zijn.

Uitgangspunt in de participatie is dat een ieder die deze de energievisie onderschrijft, in de gelegenheid gesteld wordt grondig kennis te nemen van de resultaten van stap 1 en mee kan denken en zijn of haar mening kan geven over de energiemix en keuzemogelijkheden daarin.

Er wordt of worden inloopsessie(s) gehouden voor individuele ondernemers, burgers en andere belangstellenden. Ook wordt met georganiseerde belangengroepen (ondernemers, burgers, woningbouwcoöperatie, duurzaamheidsgroepen) twee aparte sessies gehouden. Tot slot zorgen we ervoor dat ook de online-mogelijkheden om mee te praten en te denken benut worden. Ook raadsleden kunnen dus kennis nemen van de bevindingen en het verloop van de gesprekken met de samenleving.

⁶ Amendement 3 VVD, CDA, SP en D66 hier verwerkt, zie bijlage 2.

⁷ Amendement 4 VVD, CDA, SP en D66 hier verwerkt, zie bijlage 3.

Stap 3 – Passende energiemix

Na deze stap is de totale opgave nog preciezer in beeld en de potentie van de Winterwijkse Trias Energetica duidelijk: besparing en schone opwek. De energiemix wordt hiermee ook nog concreter en er ontstaat meer inzicht in de keuzeruimte die hier binnen beschikbaar is.

Stap 4 – najaar 2017 - eind 2018: Uitvoeringsagenda

De periode najaar 2017 – eind 2018 zal gericht zijn op het opstellen van de bijbehorende uitvoeringsagenda (wie doet wat, hoe organiseren we dat en wat is nodig). Uiteraard wederom in participatie en dialoog met de betrokkenen. Eind 2018 kan de raad daar dan een besluit over nemen.

Belangstellende kunnen – naast de inbreng in het voortraject (stap 2) - na het collegevoorstel en in aanloop naar de raadsbehandeling via de reguliere (o.a. raadcommissie) wijze nogmaals hun mening kenbaar maken aan de gemeenteraad, alvorens de gemeenteraad een besluit hierover neemt.

Stap 5 – Naar zichtbaar resultaat

Na vaststelling van de energiemix en uitvoeringsagenda is het zaak om de ‘grote duurzame meters’ te maken. Thematisch worden de onderdelen van de energiemix uitgewerkt naar concrete plannen van aanpak; inclusief afspraken tussen alle stakeholders en andere betrokkenen uit de Winterswijkse samenleving en afspraken over de uitvoeringsorganisatie die daarbij hoort.

5 TOT SLOT

Met deze energievisie hebben gemeenteraad en college van Winterswijk de Achterhoekse afspraken en ambities nader geduid voor de gemeente Winterswijk en aangegeven via welke leidende principes deze opgave wat haar betreft, aangepakt wordt. Ook biedt zij - gegeven de publieke discussies over met name de energiemix - perspectief en duidelijkheid over de vervolgstappen om te komen tot een passende energiemix, waarbij voor de komende jaren niet op wind ingezet wordt. Gemeenteraad en college benadrukken hiermee nogmaals dat de energieneutrale ambitie een forse opgave is, waar de rol van de samenleving groot en belangrijk is.

6 BIJLAGEN

Aangenomen amendementen gemeenteraadsvergadering 29 juni 2017

**Schriftelijke antwoorden van College op vragen gesteld in
Raadscommissievergadering van 14 juni 2017**

BIJLAGE 1

AMENDEMENT 2 PVDA

AMENDEMENT PVDA INZAKE DOELSTELLING ENERGIEVISIE WINTERSWIJK 2017

De raad van de gemeente Winterswijk, in openbare vergadering bijeen op donderdag 29 juni 2017,

overwegende dat:

het wenselijk is het doel van de Energievisie Winterswijk 2017 explicieter te formuleren;

besluit:

de zin "Het doel van de Energievisie is om voor de lange termijn de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap en daarmee de leefbaarheid van Winterswijk, te borgen." (Eerste alinea, tweede zin in voorwoord)

te vervangen door:

"Het doel van de Energievisie is in 2030 bereikt te hebben dat Winterswijk energieneutraal is door middel van 100 procent schone, veilige en gezonde energie (waarbij oog voor de waarden van het Nationaal Landschap een vanzelfsprekendheid is)."

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Winterswijk in zijn openbare vergadering gehouden op 29 juni 2017,

de griffier,

de voorzitter,

BIJLAGE 2

AMENDEMENT 3 VVD, CDA, SP EN D66

AMENDEMENT VVD, CDA, SP EN D66 INZAKE ENERGIEVISIE WINTERSWIJK 2017

De raad van de gemeente Winterswijk, in openbare vergadering bijeen op donderdag 29 juni 2017,

overwegende dat:

1. het voor onze toekomst en die van ons nageslacht van groot belang is dat onze generatie binnen afzienbare tijd energieneutraal door het leven gaat;
2. de samenleving van gemeenten verwacht dat zij een faciliterende rol vervullen, dus ook op het dossier duurzaamheid;
3. de raad op 26 mei 2016 met algemene stemmen een amendement heeft aangenomen waarin is bepaald dat hernieuwbare energiebronnen, zowel binnen als buiten de gemeentegrenzen kunnen staan;
4. de wereld niet begint en ophoudt bij de grenzen van de regio Achterhoek;

besluit:

de volgende twee alinea's uit de Energievisie te schrappen:

- Het 'zowel binnen als buiten de gemeentegrenzen' is in deze visie ingeperkt tot het gebied 'regio Achterhoek', aangezien er op deze schaal afspraken gemaakt zijn over de energieneutraliteit.

De opgave wordt dus op een regionale schaal beschouwd. Dit betekent dat alle duurzame energie afkomstig dient te zijn uit Achterhoekse bronnen en er niet voor is gekozen om duurzaam opgewekte energie van buiten de Achterhoek te importeren.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Winterswijk in zijn openbare vergadering gehouden op 29 juni 2017,

de griffier,

de voorzitter,

BIJLAGE 3

AMENDEMENT 4 VVD, CDA, SP EN D66

AMENDEMENT VVD, CDA, SP EN D66 INZAKE RELATIE TUSSEN ENERGIEVISIE EN NATIONAAL LANDSCHAP WINTERSWIJK

De raad van de gemeente Winterswijk, in openbare vergadering bijeen op donderdag 29 juni 2017,

overwegende dat:

- in 2030 alle energie die in Winterswijk wordt verbruikt afkomstig moet zijn uit hernieuwbare energiebronnen, die zowel binnen als buiten de gemeentegrenzen kunnen staan;
- in het coalitieakkoord is afgesproken dat duurzame maatregelen moeten passen bij de schaal, het karakter en de gewenste uitstraling van (Nationaal Landschap) Winterswijk;
- Winterswijk is aangewezen als Nationaal Landschap en binnen een Nationaal Landschap alleen bestemmingen mogelijk zijn die de kernkwaliteiten van dat landschap versterken en niet aantasten;
- de landschappelijke consequenties van duurzame maatregelen toetsbaar zijn door de adviesorganen WCL en de Adviescommissie Cultuurhistorie en aan het gemeentelijk Landschapsontwikkelingsplan (LOP);
- bestemmingsplanherzieningen alleen mogelijk zouden moeten zijn na een positieve toets aan het LOP en een positief advies van eerder genoemde adviesorganen;

besluit:

de volgende tekst uit de Energievisie te wijzigen:

“ Voor iedere vorm van energieopwekking geldt het uitgangspunt: een minimale impact op de (beeld)kwaliteit van het nationaal landschap.” (pag. 5 midden)

te wijzigen in:

“Voor iedere vorm van energieopwekking binnen de gemeentegrenzen geldt het uitgangspunt: tast de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap niet aan en past bij de schaal, het karakter en de gewenste uitstraling van (Nationaal Landschap) Winterswijk.”

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Winterswijk in zijn openbare vergadering gehouden op 29 juni 2017,

de griffier,

de voorzitter,

BIJLAGE 4

AMENDEMENT 5 CDA, VVD EN SP

AMENDEMENT CDA, VVD EN SP INZAKE ENERGIEVISIE WINTERSWIJK 2017

De raad van de gemeente Winterswijk, in openbare vergadering bijeen op donderdag 29 juni 2017,

overwegende dat:

1. de inwoners van Winterswijk zo snel mogelijk gezamenlijk aan de slag zouden moeten gaan met het opwekken van duurzame energie om de doelstellingen in de 'Energievisie Winterswijk 2017' te halen;
2. de mogelijkheid van plaatsing van windmolens binnen afzienbare tijd voor veel onrust zorgt in de Winterswijkse samenleving;
3. een moratorium van anderhalf jaar niet zorgt voor de nodige rust om met elkaar aan de slag te gaan;
4. het uitsluiten van grootschalige opwekkingsinstallaties die wél aan de gestelde voorwaarden voldoen, de plaatsing van windmolens dichterbij brengt;
5. bij een moratorium voor bepaalde tijd eerder de kans bestaat dat er windmolens worden geplaatst, bijv. wanneer het moratorium door onvoorziene omstandigheden niet op tijd door de raad wordt verlengd;

besluit:

- in het conceptbesluit de vierde *overweging* ('een moratoriumenergiemix.') te vervangen door onderstaande tekst:

'een moratorium op windturbines ten goede komt aan de uitwerking van de energiemix'.

- punt 4 van het conceptbesluit te vervangen door onderstaande tekst:

'een moratorium in te stellen op de aanleg van windturbines voor onbepaalde tijd, zulks met een periodieke evaluatie vanaf 1 januari 2023'.

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Winterswijk in zijn openbare vergadering gehouden op 29 juni 2017,

de griffier,

de voorzitter,

BIJLAGE 6

SCHRIFTELIJKE ANTWOORDEN VAN COLLEGE OP VRAGEN GESTELD IN RAADSCOMMISSIEVERGADERING VAN 14 JUNI 2017

Van College van B&W aan gemeenteraad

Definitie bebouwde omgeving

De energievisie gaat over de bebouwde omgeving die in 2030 energieneutraal moet zijn. Dat betekent dat alle energie die de gebouwen (bedrijven, industrie, scholen, boerderijen, woningen, nutsvoorzieningen, et cetera) in 2030 nog verbruiken, schoon opgewekt moet zijn. Wat hier niet onder valt is energie voor mobiliteit. In het vervolgproces van de energiemix zullen deze definities en bijbehorende opgaven nader inzichtelijk gemaakt worden.

aan: Gemeenteraad Winterswijk
van: College van BenW
team: --
c.c.: --
datum: 27 juni 2017
zaaknummer: 93469
betreft: Inventarisatie lopende initiatieven buitengebied i.r.t. voorgenomen moratorium
blad: 11/12

Tijdens de commissievergadering Ruimte van 14 juni 2017 inzake de Energievisie heeft u gevraagd om een inventarisatie van thans beschikbare duurzame energie-initiatieven. Dit ter ondersteuning van de besluitvorming over het voorgenomen moratorium *“op de aanleg van grootschalige energieopwekkingsinstallaties (windturbines) tot de vaststelling van het uitvoeringsprogramma eind 2018.”*

Onderstaand treft u de lijst van initiatieven aan zoals die thans bekend zijn. De lijst is met de AGEM samengesteld. Een groot deel van de initiatieven is anoniem opgenomen, omdat initiatiefnemers nog in een zeer verkennende fase zitten. Van een ander deel van de initiatieven is bij de gemeente niet meer bekend dan in het overzicht opgenomen.

Wind		
	Zoeklocatie Slingeplas door Wolff Windenergie	
Zon		
	Gaxel	3 tot 15 hectare
	Zonnebrink	0,7 hectare
	Initiatief A	0,8 hectare tot 2,5 hectare
	Initiatief B	6 hectare
	Initiatief C	5 tot 10 hectare
	Initiatief D	650 m2
	Initiatief E	7,5 hectare
	Diverse initiatieven in het kader van Zon op Erf	
Biomassa		
	Geen bekende initiatieven	

Betekenis van een moratorium

Een moratorium zegt iets over 'regulier behandelen' of 'niet behandelen'. Het zegt **niets** over wel of niet realiseren. Oftewel:

- Daar waar een initiatief onder het moratorium valt, wordt deze niet in behandeling genomen.
- Daar waar een initiatief niet onder het moratorium valt, wordt deze regulier behandeld volgens de geldende procedures en beleidskaders (waaronder in dit geval dus ook *"passend bij de schaal, het karakter en de gewenste uitstraling van (Nationaal Landschap) Winterswijk"*, hetgeen dus NIET wil zeggen, dat deze a priori toegestaan wordt, dan wel afgewezen wordt.

Daarbij is het ook van belang te beseffen dat een moratorium niet in de plaats van een wettelijk recht of plicht komt. Met andere woorden: als bijvoorbeeld een bestemmingsplan een ontwikkeling mogelijk maakt of er zijn andere rechten toegekend (bv vergunning), dan kan de gemeente een (bouw)aanvraag niet weigeren op grond van het moratorium. Is er in het planologisch regime afwegingsruimte voor de gemeente opgenomen (b.v. omgevingsvergunning met afwijking bp), dan is een overeengekomen moratorium van toepassing en wordt een initiatief niet regulier in behandeling genomen. Datzelfde geldt uiteraard voor initiatieven die niet in het beleidskader (meestal bestemmingsplan) passen.

Ook is in de commissie gesproken om – aan de hand van de inventarisatie van de zonneprojecten – nader te beoordelen of zonneprojecten en zo ja, welke, ook onder het moratorium zouden moeten vallen. Ook de definitie van *grootschalig* ten aanzien van wind, biomassa e.d. vergt een nadere precisering.

1) Wind

Het bestemmingsplan buitengebied geeft een duidelijk aangrijpingspunt om groot en klein te definiëren: Het type 'klein' betekent in het geval van Winterswijk een windmolen met een (as) hoogte van 10 meter. Dit is thans mogelijk in het bestemmingsplan (middels een zogenaamde binnenplanse afwijkingsmogelijkheid).

We stellen voor hier ook de grens te leggen: alles onder de 10 meter wordt regulier behandeld. Boven de 10 meter is thans nergens mogelijk in het bestemmingsplan en een eventueel initiatief wordt dus ook niet in behandeling genomen zolang het moratorium geldt.

Dat geldt in dit geval ook voor het windinitiatief uit de inventarisatie. Deze valt hiermee onder het moratorium en wordt dus niet in behandeling genomen.

2) Zon

Het is belangrijk te beseffen dat het bestaande beleid ook voor zonneprojecten in het buitengebied een duidelijk kader biedt:

- Bestemmingsplan buitengebied 2011:
 - o "De gronden ter plaatse van de aanduiding 'waardevol landschap' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor het beschermen en ontwikkelen van het waardevol landschap."

- “het buitengebied vormt een waardevol cultuurlandschap, bestaande uit een ensemble van houtwallen, open escomplexen, weidegronden, akkers, bosgebieden, beekdalen en karakteristieke bebouwing, dat behouden en versterkt dient te worden.”
- Amendement VVD 26 mei 2016:
“die passen bij de schaal, het karakter en de gewenste uitstraling van (Nationaal Landschap) Winterswijk”
- Status Nationaal Landschap:
Ook in de startnotitie omgevingsvisie Buitengebied is op pagina 69 en 70 al een voorstel voor een beleidslijn opgenomen (zie bijlage).

Ten aanzien van de meer grootschalige zonneprojecten in het buitengebied stelt het college daarom voor om:

- Ook deze niet onder het moratorium te laten vallen. Belangrijkste reden hiervoor is dat het bestaande beleid hier (ook) voldoende borging biedt.
- Aan uw gemeenteraad toe te zeggen, dat eventuele aanvragen hiervoor getoetst worden aan de bestaande kaders en in alle gevallen vooraf aan uw gemeenteraad worden voorgelegd.

Dit betekent voor de zonneprojecten op bovengenoemde lijst dat deze regulier in behandeling kunnen worden genomen.

3) Biomassa:

- In het bp buitengebied is omschreven (zie regel 3.1 onder h) welke type biogasinstallatie rechtstreeks toegestaan is binnen de agrarische bestemming. Deze aanvragen worden regulier behandeld. Aanvragen voor biomassa- installaties die hierbuiten vallen, vallen onder het moratorium.

4.10.4 Zonnepanelen

Een andere vorm van opwekking van duurzame energie die steeds vaker voorkomt is het plaatsen van zonnepanelen. Ook dit ziet de gemeente als een positieve ontwikkeling die bijdraagt aan de ambities binnen dit beleidsveld. Zonnepanelen kunnen op verschillende locaties geïnstalleerd worden: op het dak, op infrastructuur, binnen het bouwvlak en in het veld.

In Winterswijk zijn er 15.380 geschikte gebouwen aanwezig met een gezamenlijke dakoppervlakte van 1.464.345 m². Op deze oppervlakte zouden in theorie 585.738 panelen geplaatst kunnen worden, wat ruim voldoende zou zijn. Echter niet ieder dak is geschikt (ongeschikt voor plaatsing of plek met te weinig opbrengst) en niet iedereen wil of mag zonnepanelen op zijn dak. Naast het plaatsen van zonnepanelen op het dak, zal dus ook naar andere mogelijkheden gekeken moeten worden. Het buitengebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van (historisch waardevolle) gebouwen met 'rode' daken. Het zou jammer zijn als dit beeld verloren gaat door het plaatsen van zonnepanelen erop.

Naast het installeren van zonnepanelen op een dak kunnen deze ook gerealiseerd worden op de grond. Zowel op als buiten het erf. Daar horen wel enkele kanttekeningen bij. Zeker als het gaat om het installeren van zonnepanelen in het veld. Dat zou ten koste kunnen gaan van waardevolle landbouwgrond die maatschappelijk nodig is om te voorzien in de productie van voldoende voedsel. Ook is de landschappelijke inpassing ervan een vraagstuk. Het voordeel van het plaatsen van zonnepanelen in het veld (in een 'zonnepark') is dat in één keer gemakkelijk veel vermogen opgewekt kan worden. Een ander voordeel is dat de grond in principe dubbel gebruikt kan worden. Bepaalde gewassen, bloemen en planten doen het erg goed onder zonnepanelen. Een zonnepark kan dus ecologische waarde toevoegen. Een andere mogelijkheid is het laten grazen van vee onder de stellingen. De ruimtelijke impact is dan wel groter. Tot slot: zonneparken bieden een mooie kans voor (voormalige) boeren in het buitengebied. Er bestaat vaak al een aansluiting op een (eigen)grootverbruik(aansluiting). De inkomsten voor boeren staan dermate onder druk, dat zij vaak genoodzaakt zijn om nevenactiviteiten te ontplooien. Het realiseren van een zonnepark op het bestaande erf heeft een minder grote impact dan daarbuiten.

Op basis van bovenstaande is de 'ja, mits' benadering bij uitstek van toepassing als het gaat om initiatieven met betrekking tot het plaatsen van zonnepanelen. Het heeft in zijn algemeenheid niet de voorkeur om zones aan te wijzen in het buitengebied Winterswijk waar een dergelijke ontwikkeling een plek kan krijgen. Het gehele buitengebied van Winterswijk te betitelen als waardevol. Het is de opgave om deze belangrijke maatschappelijke opgave te faciliteren. In de eerste plaats lijken bestaande daken ruimtelijke gezien een goede oplossing om in die opgave te voorzien. Echter, in Winterswijk zijn lang niet alle (grote) daken geschikt. Onder andere vanwege de draagconstructie en afhankelijkheid van gebouweigenaren om zonnepanelen te installeren op daken. Het plaatsen van zonnepanelen op het erf en eventueel daarbuiten kent een ruimtelijke impact en vraagt dus om een afweging in relatie tot landschapskwaliteiten.

Als het gaat om de realisatie van zonnepanelen in het buitengebied kiest de gemeente om een stappenplan te doorlopen. Het uitgangspunt is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande bebouwing. Dit om de ruimtelijke impact op het Winterswijkse landschap zo veel mogelijk te beperken.

1. De 1e voorkeur is panelen te plaatsen op daken;
2. Plaatsing van zonnepanelen op het erf, landschappelijk inpassing vereist;
3. Plaatsing van zonnepanelen aansluitend aan een bestaand erf, mits dit netto niet ten koste gaat van aanwezige landschapskwaliteiten, landschappelijke inpassing is vereist.
4. Plaatsing van zonnepanelen op een solitair gelegen perceel, niet direct aansluitend op een bestaand perceel, mits dit netto niet ten koste gaat van aanwezige landschapskwaliteiten, landschappelijke inpassing is vereist.

De gemeente biedt ruimte aan dergelijke initiatieven op het gebied van zonne-energie tot deze vorm van duurzame energieopwekking haar bijdrage heeft geleverd om als gemeente uiteindelijk energieneutraal te zijn.

Het geniet de voorkeur dat initiatieven op het gebied van solitaire zonneparken zich clusteren op een locatie die cultuurhistorische en landschappelijk het meest verantwoord is. De gemeente heeft hierin een actieve en coördinerende rol.

Een veel gehoord argument is dat het plaatsen van zonnepanelen in het veld ten koste gaat van waardevolle landbouwgrond die nodig is om te voorzien in een goede voedselproductie. Dat is een wereldwijde maatschappelijke opgave. De Nederlandse agrarische sector produceert voor de Nederlandse bevolking en exporteert heel veel naar het buitenland. Het opwekken van duurzame energie is een maatschappelijke opgave die de laatste jaren sterk in opkomst is gekomen en ook ruimte vraagt om daadwerkelijk in te kunnen vullen. Daarvoor zijn mogelijk ook agrarische gronden nodig. De gemeente kiest voor marktwerking als het gaat om het gebruik van grond voor de agrarische sector of voor de opwekking van duurzame energie. Grondeigenaren zijn daarmee in dit geval aan zet.

4.10.5 Biovergisters

Tot slot de realisatie van biovergisters. Vergisting is een biologisch proces waarbij bacteriën in een zuurstofvrije omgeving biogas produceren uit organisch materiaal (bijv. mest of organisch afval). Door vergisting van mest en co-producten ontstaat biogas dat in een warmtekrachtkoppelingsinstallatie (WKK-installatie) wordt omgezet in warmte en elektriciteit. De warmte wordt gedeeltelijk benut om de vergister op temperatuur te houden. De overschot aan warmte kan bijvoorbeeld worden gebruikt voor ruimteverwarming. De elektriciteit kan als duurzame elektriciteit worden verkocht aan het energiebedrijf.

De realisatie van een biovergister kent een ruimtelijke impact. Belangrijke aspecten om rekening mee te houden zijn:

- Externe veiligheid;
- Verkeersaantrekkende werking door de aanvoer van biomassa;
- Landschapskwaliteiten en landschappelijke inpassing.